

Aleksandra Palmen
Kanslichef/kommunjurist
aleksandra.palmen@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Kommunal folkomröstning avseende etablering av Kriminalvårdens kriminalvårdsanstalt i Trelleborgs kommun

Sammanfattning

Kommunfullmäktige kommer den 20 maj 2024 ta ställning till om en folkomröstning avseende etableringen av Kriminalvårdens kriminalvårdsanstalt i Trelleborgs kommun ska genomföras. Om kommunfullmäktige fattar beslut om att en folkomröstning ska genomföras ska fullmäktige även besluta kring ytterligare detaljer för att kunna genomföra en folkomröstning.

Fullmäktige ska i enlighet med § 2 lagen om kommunala folkomröstningar (1994:692), bestämma vad som ska stå på valsedlarna, dvs. hur alternativen ska vara formulerade, datum för folkomröstningen, vilka lokaler som ska användas, om det skall tillämpas förtidsröstning eller inte. Det är fullmäktige som ansvarar för att formulera den fråga som ska ställas i omröstningen.

I föreliggande ärende föreslås valnämnden föreslå kommunfullmäktige besluta enligt ovan kriterier, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att en folkomröstning ska genomföras.

Ytterligare information finns under rubrik *Ärendet* i kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-04-08

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Valnämnden föreslås besluta att, under förutsättning att fullmäktige beslutar att en folkomröstning avseende etablering av Kriminalvårdens kriminalvårdsanstalt i Trelleborgs kommun ska genomföras, föreslå kommunfullmäktige besluta

att folkomröstning gällande etableringen av Kriminalvårdens kriminalvårdsanstalt i Trelleborgs kommun ska genomföras tredje söndagen i oktober 2024 alltså den 20 oktober

att omröstningsdistrikten är de samma som valdistrikten som Länsstyrelsen antagit för Trelleborgs kommun inför Europaparlamentsvalet 2024.

att antalet omröstningslokaler ska vara tretton (13)

att frågan som ska ställas lyder följande: "Ska Trelleborgs kommun tillåta etablering av kriminalvårdsanstalten (fängelset) i kommunen?"

att svarsalternativen ska vara "*Ja*", "*Nej*" och "*Jag avstår från att ta ställning*"

att röstsedeln ska vara vita

att röstsammanräkningen ska vara avslutad senast onsdagen den 23 oktober

att ge valnämnden i uppdrag att genomföra folkomröstningen och i samband med detta besluta om hur många valsedlar som ska beställas samt fatta erforderliga beslut för genomförandet av folkomröstningen,

att röstning skall ske genom personlig inställelse i omröstningslokaler eller via bud

att med anledning av folkomröstningens genomförande fastställa valnämndens budget till 2,1 mnkr kr vilket finansieras ur kommunfullmäktiges budgetmarginal.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Valmyndigheten

Ärendet

Lagliga förutsättningar

Kommunala folkomröstningar kan hållas både i samband med allmänna val eller mellan ordinarie valtillfällen.

Kommunala folkomröstningar är alltid rådgivande och det är kommunen eller regionen som beslutar om en folkomröstning ska hållas. Ibland tas initiativet till folkomröstningen av de som bor i kommunen. En kommunal folkomröstning ordnas av den kommun som beslutat om omröstningen. Vid folkomröstning i en hel region ansvarar en kommun för den övergripande administrationen.

I lagen om kommunala folkomröstningar står det vilka som har rösträtt, vem som ska besluta om folkomröstningen och hur den ska gå till. Inför folkomröstningar måste kommuner eller regioner samråda med Valmyndigheten för att fastställa datum för folkomröstningen. Samrådet ska genomföras senast tre månader innan föreslaget datum för folkomröstningen.

I enlighet med § 2 lagen om kommunala folkomröstningar (1994:692), ska kommunfullmäktige i anslutning till att kommunfullmäktige beslutar om att hålla en folkomröstning besluta om

1. dag för omröstningen,
2. omröstningsdistrikt och omröstningslokaler,
3. den fråga och de svarsalternativ som skall ställas till de röstberättigade,
4. röstsedlarnas antal, innehåll och utseende,
5. huruvida röstning kan ske på annat sätt än genom personlig inställelse i omröstningslokalen, samt
6. när röstsammanräkningen senast skall vara avslutad.

Dagen för folkomröstningen skall beslutas efter samråd med den centrala valmyndigheten. Samrådet skall ske senast tre månader före omröstningsdagen.

En folkomröstning ska hållas inom skälig tid. Det finns praktiska och ekonomiska fördelar med att hålla en folkomröstning i samband med allmänna val och framförallt gynnas valdeltagandet av detta. Men om en fråga väcks tidigt under en mandatperiod kan det vara orimligt att avvakta nästa allmänna val för att genomföra folkomröstningen. Det är fullmäktige som avgör tidpunkten för folkomröstningen med hänsyn till hur omständigheterna ser ut.

Ett omröstningsdistrikt skall omfatta ett eller flera valdistrikt. Skall den kommunala folkomröstningen äga rum samtidigt med ett allmänt val eller en nationell folkomröstning, skall omröstningsdistrikt och valdistrikt sammanfalla.

Om den kommunala folkomröstningen skall hållas på samma dag som ett allmänt val eller en nationell folkomröstning, skall röstsedlarna för den kommunala folkomröstningen ha en färg som avviker från de övriga val- eller röstsedlarna.

Trettio dagar innan omröstningsdagen är det den så kallade kvalifikationsdagen för rösträtt. Den dagen bör inte sammanfalla med större helgdagar eller hamna mitt i sommaren.

Valmyndigheten tar fram underlag för tryck av röstkort och röstlängder. Kommunen kan även beställa visst valmaterial från Valmyndigheten.

Genomförande

Valkansliet föreslår att valsedlarna utformas i enlighet med Valmyndighetens rekommendationer avseende storlek och utseende. Valsedeln till folkomröstningen föreslås vara vitt.

Vidare föreslås följande frågeställning:

"Ska Trelleborgs kommun tillåta etablering av kriminalvårdsanstalten (fängelset) i kommunen?" Svartalternativen ska vara "Ja", "Nej" och "Jag avstår från att ta ställning".

För att medborgaren ska kunna fatta ett beslut kommer valkansliet att göra ett hushållsutskick till alla röstberättigade i kommunen där den väljande får två exemplar av valsedlarna, det valmaterial som krävs för att kunna rösta (även via ombud) och tydlig information (med bland annat karta) om vad en infart från öst eller väst innebär samt tydlig information om hur den röstande ska iordningsställa sin röst.

Antalet valsedlar föreslås vara 100 000 varav varje röstberättigad får en valsedel via hushållsutskick, resterande valsedlar fördelas i kommunens vallokaler. Valsedlarna och övrigt valmaterial kan även tillhandahållas väljaren via kommunens Kontaktcenter.

Det är kommunen själv som ansvarar för kostnaden för genomförandet av folkomröstningen. Därför behöver medel avsättas för bland annat hushållsutskick, valmaterial, valsedlar och eventuellt inköp av extra valurnor.

En kartläggning av det reformerade folkinitiativet som gjordes 2013 på uppdrag av dåvarande Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, visar att kommunerna själva beräknade kostnaden till i genomsnitt 34 kronor per medborgare och folkomröstning.

Antalet invånare i Trelleborgs kommun var 46 936 den 31 december 2023 vilket skulle innebära en uppskattad kostnad om 1 595 824 kr (46 936 x 34 kr) vilket med en prisomräkning till 2024 års penningvärde skulle innebära en uppskattad kostnad om 2 102 605 kr.

Valnämndens budget föreslås, med anledning av ovan, fastställas till 2,1 mnkr vilket föreslås finansieras ur kommunfullmäktiges budgetmarginal.

Röstsammanräkningen föreslås vara avslutad senast onsdagen den 23 oktober 2024. Den slutgiltiga rösträkningen genomförs av valnämnden.